

RAV 2024/83

Schadevergoeding. Gedurende welke periode heeft verzoeker in onzekerheid verkeerd wegens een schending van de Wvggz door de rechter waardoor hij recht heeft op een billijke schadevergoeding?

[Documenttekst](#)

Wetgeving 1

Uitspraken 14

Genoemd in 0

[Documentgegevens: Hof Den Haag 22-05-2024, ECLI:NL:GHDHA:2024:1155](#)

Essentie

Zorgmachtiging. Dwangmedicatie. Schadevergoeding ten laste van de Staat.

Gedurende welke periode heeft verzoeker in onzekerheid verkeerd wegens een schending van de [Wvggz](#) door de rechter waardoor hij recht heeft op een billijke schadevergoeding?

Samenvatting

Verzoeker heeft op 10 juli 2022 bij de Rechtbank Den Haag een verzoek tot schadevergoeding ten laste van de Staat ingediend. Aanleiding hiervoor was een beschikking van diezelfde rechtbank van 13 juli 2021 waarin een zorgmachtiging ex [art. 6:4](#) Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg ([Wvggz](#)) werd verleend, terwijl de rechtbank ten onrechte niet de daarvoor geldende vereisten van de [Wvggz](#) in acht had genomen. De rechtbank had nagelaten voldoende onderzoek te (laten) doen naar de wilsbekwaamheid van verzoeker ten aanzien van de gedwongen medicatietoediening (art. 2:1 [lid 6](#) [Wvggz](#)). Verzoeker is van deze beschikking in cassatie gegaan bij de Hoge Raad. Pas nadat voor verzoeker inmiddels een aansluitende zorgmachtiging was verleend op 27 december 2021, heeft de Hoge Raad de beschikking van de Rechtbank Den Haag vernietigd en het geding teruggewezen. Na verwijzing is vast komen te staan dat ook met correcte toepassing van de [Wvggz](#) de zorgmachtiging op 13 juli 2021 moest worden verleend.

Zowel in eerste aanleg als in hoger beroep vordert verzoeker een vergoeding voor de periode dat hij onzekerheid heeft ervaren over de uitkomst van het beroep, welke

onzekerheid heeft geleid tot spanning en frustratie. Volgens verzoeker moet de vergoeding worden toegekend over de periode van 13 juli 2021 (gewraakte beslissing rechtbank) tot 27 december 2021 (verlening aansluitende zorgmachtiging). Verzoeker vordert een dagvergoeding van € 75, aldus een totaalbedrag van € 12.525. De rechtbank wijst een vergoeding van in totaal € 500 toe, wat voor verzoeker reden is om in hoger beroep te gaan.

In hoger beroep staat tussen partijen vast dat er een schadevergoeding moet worden betaald en spitst de discussie zich toe op de vraag over welke periode verzoeker spanning en frustratie heeft ervaren en de hoogte van de dagvergoeding. Verzoeker stelt zich op het standpunt dat de schade die hij heeft geleden doordat de rechtbank de wet niet in acht heeft genomen is gelegen in de onzekerheid die hij heeft ervaren over de uitkomst van het beroep. Tijdens de gehele periode tot verlening van de aansluitende zorgmachtiging wist hij niet of hij zelf een (rechtsgeldige) verantwoorde beslissing had kunnen nemen ten aanzien van de te nemen medicatie, aldus verzoeker. Volgens de Staat daarentegen, betreft de kern van de klacht van verzoeker de spanning en frustratie door het verplicht moeten nemen van medicatie. Het verplicht innemen van medicatie op zich, is niet het gevolg van een normschending van de rechtbank, nu met terugwerkende kracht een rechtsgeldige titel voor de zorgmachtiging is verleend, aldus nog steeds de Staat. Dit betekent dat de schade van verzoeker niet in causaal verband staat tot de normschending. Dat zou er volgens de Staat toe moeten leiden dat alleen een schadevergoeding moet worden toegekend over de periode dat verzoeker in onzekerheid verkeerde, namelijk vanaf 13 juli 2021 tot het eerstvolgende moment van medicatietoediening.

Hof: Het hof volgt het verweer van de Staat niet en wijst de schadevergoeding toe over de verzochte periode van 31 juli 2021 tot 27 december 2021. Allereerst stelt het hof vast dat verzoeker inderdaad spanning en frustratie heeft ervaren en daarmee nadeel heeft ondervonden, waarvoor een vergoeding op zijn plaats is. Meer specifiek werd de spanning en frustratie van verzoeker veroorzaakt door de onzekerheid of het terecht was dat hij deze medicatie onder dwang moest innemen dan wel dat hij zelf kon bepalen dat niet te willen. Dat brengt het hof tot het oordeel dat de periode waarover een vergoeding moet worden betaald niet kan worden beperkt tot het eerstvolgende moment van medicatietoediening. De spanning en frustratie over de wilsbekwaamheid van betrokkene was immers ook nadien voortdurend aanwezig, tot het moment dat een nieuwe zorgmachtiging werd verleend met een rechtsgeldige titel. Het hof acht een bedrag van € 10 een billijke dagvergoeding, hetgeen neerkomt op een totale schadevergoeding van € 1.670 ten laste van de Staat.

Verwant oordeel

Zie ook:

- HR 31 maart 2023, [ECLI:NL:HR:2023:504](#) (Conclusie A-G S.D. Lindenbergh, [ECLI:NL:PHR:2022:1243](#)), [NJ 2023/189](#) m.nt. J. Legemaate: met art. 10:12 [lid 3](#) Wvggz

heeft de wetgever een laagdrempelige regeling beoogd ten aanzien van een verzoek om schadevergoeding wegens bijvoorbeeld een termijnoverschrijding. In het kader van die regeling worden daarom niet al te hoge eisen gesteld aan het bewijs van schade en is het voldoende dat er enige onderbouwing is voor de geleden schade;

- HR 20 november 2020, [ECLI:NL:HR:2020:1806](#) (Conclusie A-G M.L.C.C. Lücker, [ECLI:NL:PHR:2020:781](#)), *RFR* 2021/30, *NJ* 2021/73 m.nt. J. Legemaate: bij de beoordeling van een verzoek tot schadevergoeding gelden de uitgangspunten genoemd in de uitspraken van de Hoge Raad met betrekking tot [art. 35](#) Wet Bopz (oud). Daaruit volgt dat bij de toekenning ‘naar billijkheid’ van schadevergoeding op de voet van [art. 10:12](#) Wvvgg, zoals ook onder [art. 35](#) Wet Bopz (oud) gold, de rechter niet gebonden is aan de grenzen voor de toekenning van vergoeding van ander nadeel dan vermogensschade, vervat in [art. 6:106](#) BW. Indien bij het nemen van een crisismaatregel de wet niet in acht is genomen, en de betrokkene stelt dat daarvan nadeel is ondervonden, is er recht op een schadevergoeding naar billijkheid. In zodanig geval is immers aannemelijk dat de betrokkene daarvan nadeel heeft ondervonden in de vorm van spanning en frustratie. Dat geldt ook voor een geval waarin de betrokkene langer dan de wetgever gerechtvaardigd heeft geacht, van rechtsbijstand verstoken is gebleven;
- HR 13 december 1996, [ECLI:NL:HR:1996:ZC2229](#) (Conclusie A-G mr. Hartkamp, [ECLI:NL:PHR:1996:26](#)), *NJ* 1997/682 m.nt. J. de Boer: de regel dat bij de toekenning “naar billijkheid” van schadevergoeding op de voet van [art. 35](#) Bopz (oud) de rechter niet gebonden is aan de grenzen voor de toekenning van vergoeding van ander nadeel dan vermogensschade, vervat in [art. 6:106](#) BW vloeit voort uit de strekking van [art. 35](#) Bopz. Daarmee is mede beoogd te voldoen aan art. 5 [lid 5](#) EVRM, dat bepaalt dat een ieder die het slachtoffer is geweest van een detentie in strijd met de bepalingen van art. 5 [leden 1-4](#) EVRM, recht heeft op schadeloosstelling. Deze geeft tenminste recht op een billijke genoegdoening als bedoeld in [art. 50](#) EVRM. Dit brengt mee dat, daargelaten of [art. 6:106](#) BW dit zou toelaten, in elk geval op de voet van [art. 35](#) Bopz (oud) een vergoeding kan worden toegekend ter zake van het nadeel, bestaande in het gedurende een bepaalde periode in onzekerheid verkeren als in het verzoek van de betrokkene bedoeld, waardoor in die periode spanningen en frustraties zijn ontstaan;
- Hof Den Haag 16 februari 2022, [ECLI:NL:GHDHA:2022:179](#): voldoende aannemelijk is geworden dat de termijnoverschrijding enige schade aan de zijde van verweerster heeft veroorzaakt. Verweerster heeft door de (aanzienlijke) termijnoverschrijding lange tijd in onzekerheid verkeerd of er een zorgmachtiging zou worden aangevraagd en zo ja, of die zou worden toegewezen. Zij heeft hierdoor onzekerheid en stress ervaren. De termijnoverschrijding heeft geleid tot immateriële schade bij verweerster. Bij de vaststelling van de hoogte van de schadevergoeding wordt rekening gehouden met de ernst van de normschending en met de gevolgen hiervan voor verweerster. Alle omstandigheden van het geval dienen daarbij te worden meegewogen, zo ook de

vraag of, en zo ja in welke mate, het gedrag van verweerster dat mogelijk (deels) debet is aan de termijnoverschrijding voor haar rekening en risico dient te komen;

- Rb. Gelderland 12 december 2022, [ECLI:NL:RBGEL:2022:7516](#): indien de wet niet in acht is genomen door de officier van justitie of de rechter, kan de betrokkene op grond van art. 10:12 [lid 3](#) Wvvgz de rechter verzoeken tot schadevergoeding ten laste van de Staat. De rechter kent een naar billijkheid vast te stellen schadevergoeding toe. De rechtbank had betrokkene moeten vragen of zij bijstand door een andere advocaat wilde en wanneer betrokkene daarop instemmend had geantwoord, de zaak moeten aanhouden om haar een nieuwe advocaat toe te wijzen. Doordat dit niet is gebeurd, heeft betrokkene gedurende de gehele periode van de verleende zorgmachtiging geen bijstand van een advocaat gehad. Uit de ter zitting gegeven toelichting blijkt dat betrokkene in haar kwetsbare situatie behoefte heeft gehad aan iemand die haar uitlegde wat er zou gebeuren en wat haar rechtspositie was. Door het ontbreken hiervan heeft zij spanning en frustratie ervaren. Betrokkene heeft om deze reden recht op schadevergoeding;
- Rb. Noord-Nederland 23 februari 2023, [ECLI:NL:RBNNE:2023:612](#): de rechtbank had verzoeker moeten vragen of hij bijstand door een andere advocaat wilde en wanneer betrokkene daarop instemmend had geantwoord, de zaak moeten aanhouden om hem een nieuwe advocaat toe te kunnen wijzen. Doordat dit niet is gebeurd, heeft verzoeker geen uitleg van een advocaat gehad over de reden van zijn opname, zijn rechtspositie en ook gedurende de gehele periode van de verleende zorgmachtiging in onzekerheid verkeerd over de rechtmatigheid van de zorgmachtiging. Verzoeker heeft gesteld hierdoor stress te hebben ervaren. Verzoeker is vanaf deze datum tot 10 november 2022, de datum waarop een aansluitende zorgmachtiging ten uitvoer is gelegd en de zorgmachtiging van 7 juni 2022 is komen te vervallen (art. 6:6 lid 1 [sub d](#) Wvvgz), verstoken gebleven van juridisch advies en bijstand en heeft gedurende deze periode in onzekerheid verkeerd over de vraag of ten aanzien van hem wel of niet rechtmatig verplichte zorg kon worden verleend. Verzoeker heeft hierdoor nadeel ondervonden in de vorm van spanning, frustratie en onzekerheid over zijn situatie. In deze situatie is een schadevergoeding van € 10 per dag over de periode 7 juni 2022 tot 10 november 2022 billijk (in totaal € 1.560).

Geen schadevergoeding:

- Rb. Noord-Nederland 4 september 2023, [ECLI:NL:RBNNE:2023:3718](#): verzoekster stelt dat zij in de periode van 11 augustus 2022 tot 21 april 2023 onterecht ervan is uitgegaan dat zij een zorgmachtiging had en dat zij deze periode in onzekerheid verkeerde. Dit standpunt deelt de rechtbank niet. De rechtbank stelt namelijk voorop dat de zorgmachtiging van 11 augustus 2022 op grond van art. 6:4 [lid 6](#) Wvvgz uitvoerbaar bij voorraad was. Ongeacht de ingestelde cassatieprocedure, kon de GGZ wel gebruik maken van de zorgmachtiging en dat had betrokkene kunnen en moeten weten. De rechtbank is daarom van oordeel dat, anders dan verzoekster stelt, er geen onzekerheid kon bestaan over de toepassing van verplichte zorg tijdens de

cassatieprocedure. Deze omstandigheden maken dat de rechtbank het niet billijk vindt om verzoekster een bedrag aan schadevergoeding toe te kennen.

Zie over schadevergoeding wegens termijnoverschrijdingen o.a.:

- HR 31 maart 2023, [ECLI:NL:HR:2023:501](#) (Conclusie A-G F.F. Langemeijer, [ECLI:NL:PHR:2022:1180](#)), [NJ 2023/188](#) m.nt. J. Legemaate;
- HR 10 april 2015, [ECLI:NL:HR:2015:926](#) (Conclusie A-G F.F. Langemeijer, [ECLI:NL:PHR:2015:401](#)), *RFR* 2015/81, [NJ 2015/345](#) m.nt. J. Legemaate;
- Hof Den Haag 14 december 2022, [ECLI:NL:GHDHA:2022:2645](#);
- Rb. Rotterdam 28 juli 2022, [ECLI:NL:RBROT:2022:6524](#);
- Rb. Rotterdam 2 februari 2021, [ECLI:NL:RBROT:2021:868](#).

Wenk

Art. 10:12 [lid 3](#) Wvvgz schept het recht om een schadevergoeding van de Staat te vorderen indien een rechter of officier van justitie bij het verlenen van een zorgmachtiging de wet niet in acht heeft genomen. De ratio van deze bijzondere schadevergoedingsregeling is gelegen in de (psychische) kwetsbaarheid van betrokkenen. Het is mede daarom voldoende voor toekenning van een vergoeding dat betrokkene stelt nadeel te hebben ondervonden bestaande uit een periode van onzekerheid waardoor spanning en frustratie is ontstaan. Aan de voorwaarden voor toekenning van een vergoeding voor immateriële schade (art. 6:106 [lid 1](#) BW) hoeft niet te worden voldaan. Het gaat om een (billijke) vergoeding die dient te worden onderscheiden van de vergoeding die kan worden toegewezen vanwege onrechtmatige vrijheidsontneming. De normschendingen waarop art. 10:12 [lid 3](#) Wvvgz betrekking heeft, leiden doorgaans niet tot achteraf gebleken onterechte ontneming van vrijheid maar tot onzekerheid over de rechtmatigheid.

De vraag is of art. 10:12 [lid 3](#) Wvvgz vereist dat de schade die de betrokkene heeft geleden het gevolg is van schending van de wet door (in casu) de rechter. De Staat heeft in deze zaak getracht met een beroep op het ontbreken van het causaal verband, de periode van onzekerheid te beperken tot enkele weken, namelijk tot het eerstvolgende moment van medicatietoediening. Het hof verwerpt dit verweer. Het hof stelt voorop, zonder dit verder expliciet toe te lichten, dat er causaal verband bestaat. Vervolgens wordt overwogen dat de gevorderde schadevergoeding niet ziet op de vastgestelde normschending, die volgens het hof zag op het ten onrechte niet verrichten van nader onderzoek naar de wilsbekwaamheid van verzoeker. Omdat na verwijzing door de Hoge Raad is geoordeeld dat er geen sprake was van wilsbekwaam verzet en het verrichten van nader onderzoek dus niet tot een andere uitspraak had geleid, concludeert het hof dat achteraf bezien geen sprake is geweest van enige normschending (rov. 5.9). Daar zijn vraagtekens bij te zetten. Het feit dat na verwijzing door de Hoge Raad is gebleken dat de normschending niet tot een onterechte verlening van de zorgmachtiging heeft geleid, maakt nog niet dat de

normschending is komen te vervallen. Dit zou immers betekenen dat ook zonder normschending toch recht bestaat op schadevergoeding. Het toewijzen van een schadevergoeding zonder dat een normschending heeft plaatsgevonden ligt niet voor de hand, ook niet binnen het regime van art. 10:12 [lid 3](#) Wvvgz. Die regeling geeft immers een aanspraak op een billijke schadevergoeding wanneer de wet niet in acht is genomen.

Het oordeel van het hof komt erop neer dat de schadevergoeding in kwestie niet wordt toegekend vanwege onrechtmatige verplichte zorg. Daar heeft de normschending van de rechtbank in de visie van het hof immers niet toe geleid, omdat het van oordeel is dat na verwijzing is vast komen te staan dat de gedwongen medicatietoediening rechtmatig was. Een vergoeding daarvoor ligt dan ook niet in de rede. De vergoeding in kwestie ziet echter op een compensatie voor de periode waarin verzoeker in onzekerheid heeft verkeerd over de rechtmatigheid van de verplichte zorg, zoals het hof toelicht in rov 5.10. Daarvan was in dit geval wel sprake.

De hoogte van de dagvergoeding van € 10 sluit aan bij de oriëntatiepunten zoals die in concept zijn vastgesteld door de leden van de expertgroep verplichte zorg. Volgens de expertgroep ligt een billijke vergoeding tussen de € 5 en € 20 per dag. Rechtspraak leert dat in vergelijkbare zaken als de onderhavige gewoonlijk een dagvergoeding van € 10 wordt gehanteerd, tenzij er bijzondere omstandigheden zijn gebleken die een hogere vergoeding rechtvaardigen.

J.V. Mol

Partij(en)

Beschikking van de meervoudige kamer inzake

[De betrokkene], verzoeker in hoger beroep, advocaat mr. N.J. Batelaan te Den Haag,
tegen

De Staat der Nederlanden, vertegenwoordigd door de Raad voor de rechtspraak, te Den Haag, verweerder in hoger beroep, advocaat mr. S. Heeroma.

Uitspraak

Hof:

1. Het verloop van het geding in eerste aanleg

Het hof verwijst voor het verloop van het geding in eerste aanleg naar de beschikking van de rechtbank Den Haag van 13 september 2022, uitgesproken onder voormeld zaaknummer (hierna te noemen: de bestreden beschikking).

2. Het geding in hoger beroep

2.1.

De betrokkene is op 12 december 2022 in hoger beroep gekomen van de bestreden beschikking.

2.2.

De Staat heeft op 24 februari 2023 een verweerschrift ingediend.

2.3.

De mondelinge behandeling heeft plaatsgevonden op 26 maart 2024. Verschenen zijn:

- de advocaat van de betrokkene;
- de Staat, vertegenwoordigd door zijn advocaat en [vertegenwoordiger Staat].

2.4.

De betrokkene is, hoewel daartoe behoorlijk opgeroepen, niet verschenen.

2.5.

De advocaten van de betrokkene en de Staat hebben ter zitting pleitnotities overhandigd.

3. De feiten

3.1.

Op 9 februari 2021 is door de rechtbank Den Haag een zorgmachtiging verleend tot en met 9 augustus 2021.

3.2.

Bij beschikking van de rechtbank Den Haag van 13 juli 2021 is een (aansluitende) zorgmachtiging als bedoeld in [artikel 6:4](#) van de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (hierna te noemen: [Wvggz](#)) ten aanzien van de betrokkene verleend tot en met 13 januari 2022.

3.3.

De betrokkene heeft tegen de in 3.2. genoemde beschikking op 21 september 2022 een cassatieverzoek ingediend bij de Hoge Raad. Op 4 februari 2022 heeft de Hoge Raad beschikking gewezen op dit cassatieverzoek, waarbij de beschikking van de rechtbank Den Haag van 13 juli 2021 is vernietigd en het geding is terugverwezen. De Hoge Raad oordeelt in zijn uitspraak dat de rechtbank Den Haag de [Wvggz](#) niet in acht heeft genomen.

3.4.

Bij beschikking van 23 maart 2022 heeft de rechtbank Den Haag, na terugverwijzing door de Hoge Raad, een (aansluitende) zorgmachtiging verleend ten aanzien van de betrokkene tot en met 13 januari 2022. In die uitspraak is – samengevat – overwogen dat ten tijde van de (aangevochten) beslissing van de rechtbank van 13 juli 2021 geen sprake was van een situatie als bedoeld in art. 2:1 [lid 6](#) Wvvggz en dat ook geen sprake was van wilsbekwaam verzet gezien de opgevraagde beoordeling van een psychiater. Het door betrokkene ingestelde cassatieberoep is door de Hoge Raad verworpen bij beschikking van 18 november 2022.

3.5.

Ondertussen had de rechtbank Den Haag bij beschikking van 27 december 2021 een nieuwe aansluitende machtiging verleend.

3.6.

Op 10 juli 2022 heeft de betrokkene een verzoek tot schadevergoeding ten laste van de Staat ingediend bij de rechtbank Den Haag ter hoogte van € 12.525, dan wel een in goede justitie te bepalen bedrag, vermeerderd met de wettelijke rente vanaf de datum van de beschikking. Dit bedrag is berekend op € 75,- per dag gerekend vanaf 13 juli 2021 tot 27 december 2021.

4. De omvang van het geschil in hoger beroep

4.1.

Bij de bestreden beschikking heeft de rechtbank de Staat veroordeeld tot betaling van een bedrag van € 500,- aan de betrokkene als schadevergoeding. Het meer of anders verzochte is afgewezen.

4.2.

De betrokkene is het niet eens met deze beslissing en verzoekt het hof de bestreden beschikking te vernietigen en, opnieuw rechtdoende, (naar het hof begrijpt) bij beschikking de vorderingen van de betrokkene, voor zover mogelijk uitvoerbaar bij voorraad verklaard, toe te wijzen, althans zoals het hof in goede justitie zal vermenen te behoren. Daarbij verzoekt de betrokkene een veroordeling van de Staat in de kosten van beide instanties, inclusief (indien er geen last tot toevoeging wordt afgegeven) een bedrag aan advocaatkosten van de betrokkene in hoger beroep, te vermeerderen met de wettelijke rente vanaf de dag van de beschikking in eerste aanleg tot de dag van algehele voldoening.

4.3.

De Staat voert verweer en verzoekt het hof de bestreden beschikking te bekrachtigen. Kosten rechtens.

5. De motivering van de beslissing

Standpunten

5.1.

De betrokkene voert in zijn hoger beroepschrift, zoals aangevuld ter zitting, – kort weergegeven – het volgende aan. In eerste aanleg heeft de Staat alleen verweer gevoerd tegen de hoogte van de dagvergoeding. Dit maakt dat de betrokkene van mening is dat de periode waarover de schadevergoeding betaald dient te worden, door de rechtbank als vaststaand beschouwd had moeten worden. Verder stelt de betrokkene dat hij zich, in tegenstelling tot het oordeel van de rechtbank, wel op een normschending beroept. Hij stelt last te hebben gehad van het feit dat de rechtbank de wet niet in acht heeft genomen. Deze schade is gelegen in de onzekerheid die hij ervaren heeft over de uitkomst van het beroep. Tijdens deze periode wist de betrokkene niet of hij zelf een (rechtsgeldige) verantwoorde beslissing had kunnen nemen ten aanzien van de te nemen medicatie. Deze onzekerheid heeft geleid tot spanning en frustratie. Het feit dat hij geen gebruik heeft gemaakt van zijn klachtrecht doet hier volgens de betrokkene niet aan af. Hierbij verwijst hij naar een uitspraak van het hof Den Haag van 14 december 2022 waarbij sprake was van een termijnoverschrijding in de voorbereidingsprocedure ([ECLI:NL:GHDHA:2022:2645](#)). De betrokkene stelt dat deze situatie gelijk kan worden gesteld met deze schending van de wet door de rechtbank. Het hof oordeelde in genoemde uitspraak dat het aan een kwetsbaar persoon met een psychische aandoening niet kan worden aangerekend dat deze geen gebruik heeft gemaakt van een mogelijk klachtrecht. Dit alles maakt dat de betrokkene stelt dat de door de rechtbank vastgestelde schadevergoeding geen billijke vergoeding is. Hij acht een vergoeding van € 75,- per dag voor de periode van 13 juli 2021 tot 27 december 2021 een billijke schadevergoeding.

Daarbij zou ook de wettelijke rente dienen te worden toegekend, welk verzoek de rechtbank door te beslissen dat het ‘meer of anders verzochte’ wordt afgewezen, eveneens ten onrechte heeft afgewezen.

5.2.

De Staat voert, zoals aangevuld ter zitting, – kort weergegeven – het volgende aan. Dat er een schadevergoeding betaald dient te worden staat niet ter discussie. De Staat kan zich alleen niet vinden in de hoogte van het door de betrokkene verzochte bedrag. De kern van de klacht van de betrokkene is volgens de Staat gelegen in de spanning en frustratie door het verplicht moeten nemen van medicatie. De Staat stelt dat dit geen gevolg is van de normschending door de rechtbank, nu met terugwerkende kracht een rechtsgeldige titel is vastgesteld. Dit maakt dat er geen causaal verband is tussen de normschending en de geleden schade. Er kan daarom volgens de Staat alleen een schadevergoeding worden

toegekend voor de periode die de betrokkene in onzekerheid heeft verkeerd. Deze periode duurde maar enkele weken, namelijk tot het eerstvolgende moment van medicatietoediening. De Staat stelt dat nu de betrokkene geen gebruik heeft gemaakt van zijn klachtrecht, hij indirect heeft ingestemd met de medicatietoediening. Daarbij was er ook geen sprake van vrijheidsbeneming, hetgeen een verdergaande inbreuk zou hebben opgeleverd. Dit alles dient een matigend effect te hebben op de door de betrokkene te ontvangen schadevergoeding. De rechtbank heeft daarom op juiste gronden geoordeeld.

Oordeel hof

Uitgangspunten

5.3.

Op grond van artikel 10:12 [lid 3](#) Wvvgz kan de betrokkene de rechter verzoeken om een schadevergoeding ten laste van de Staat toe te kennen, indien de wet niet in acht is genomen door de officier of de rechter. De rechter kent dan een naar billijkheid vast te stellen schadevergoeding toe. Niet hoeft te worden voldaan aan de voorwaarden voor toekenning van immateriële schadevergoeding als bedoeld in art. 6:106 [lid 1](#) BW. Het is voldoende dat de betrokkene ondervonden nadeel stelt bestaande in het gedurende een bepaalde periode in onzekerheid verkeren, waardoor in die periode spanning en frustratie hebben bestaan.

5.4.

Art. 10:12 biedt daarmee een eigen wettelijke grondslag. Indien vaststaat dat de wet niet in acht is genomen en de betrokkene stelt dat hij als gevolg daarvan nadeel heeft geleden (in de vorm van onzekerheid, spanning en/of frustratie), is in beginsel aannemelijk dat de betrokkene door die overschrijding nadeel heeft geleden in de vorm van spanning of frustratie en onzekerheid over zijn situatie. De rechter kent dan in beginsel een schadevergoeding toe. Voor ander nadeel dan vermogensschade, waar het bij 'spanning en frustratie' doorgaans om zal gaan, brengt vaststelling 'naar billijkheid' mee dat het per definitie zal gaan om een intuïtieve schatting die in beginsel geen nadere motivering behoeft.

5.5.

In gevallen als het onderhavige (genoegdoening wegens niet inachtneming van wettelijke voorschriften) kan bij het billijkheidsoordeel met name worden gelet op de aard en de ernst van de gevolgen; de 'spanning en frustratie' kan uit de aard en ernst van de wetsschending en de stellingen van betrokkene worden afgeleid en het ligt in de rede dat in dergelijke gevallen vooral de aard en ernst (waaronder begrepen: de duur) van de normschending richtinggevend zullen zijn voor de omvang van de vergoeding ([ECLI:NL:PHR:2022:1243](#)). De gewone regels van het bewijsrecht gelden, waarbij de rechter een grote mate van vrijheid heeft bij de bewijswaardering.

5.6.

Tenslotte geldt dat bij de vaststelling van de hoogte van de schade niet één op één kan worden aangehaakt bij de (hoogte van de) bedragen die worden toegewezen bij onrechtmatige vrijheidsontneming. De wetsschendingen waar het hier om gaat hebben doorgaans niet geleid tot achteraf gebleken onrechtmatige ontneming van vrijheid, maar 'slechts' tot (spanning en frustratie door) onzekerheid over de rechtmatigheid. De ratio van de bijzondere schadevergoedingsregeling in de [Wvggz](#) is blijkens de toelichting gelegen in aard van de beslissing in combinatie met de (psychische) kwetsbaarheid van de betrokkenen.

Beoordeling

5.7.

Vast staat dat in dit geval de rechter de wet niet in acht heeft genomen. De Hoge Raad heeft de beschikking van 13 juli 2021 vernietigd omdat – samengevat – de rechtbank in de beschikking niet had vastgesteld of zich situaties van art. 2:1 [lid 6](#) Wvggz voordeden, en indien dit niet het geval was, de rechtbank evenmin had beoordeeld dat sprake was van wilsbekwaam verzet (op basis van een onafhankelijke medische verklaring). De betrokkene had in dit geval wél een voldoende toegelicht bezwaar gemaakt tegen de voorgestelde verplichte zorg.

5.8.

Op grond van de overgelegde stukken en het verhandelde ter zitting, is het hof van oordeel dat in het onderhavige geval aannemelijk is geworden dat de betrokkene spanning en frustratie heeft ervaren en daarmee nadeel heeft ondervonden. Het hof kent om die reden een billijke schadevergoeding toe aan de betrokkene, nu deze schade heeft geleden. Dit wordt als volgt toegelicht.

5.9.

Er is – anders dan de Staat stelt – wel degelijk causaal verband. Het is juist dat de gevorderde schadevergoeding niet ziet op de vastgestelde normschending, te weten: dat de rechtbank ten onrechte geen nader onderzoek door een psychiater naar de wilsbekwaamheid van de betrokkene ten aanzien van de gedwongen medicatietoediening heeft laten verrichten. Nadien is (na terugverwijzing door de Hoge Raad) ten aanzien van de betrokkene immers alsnog geoordeeld dat ten tijde van de (aangevochten) beslissing van de rechtbank van 13 juli 2021 geen sprake was van een situatie als bedoeld in art. 2:1 [lid 6](#) Wvggz en dat ook geen sprake was van wilsbekwaam verzet gezien de opgevraagde beoordeling van een psychiater. Achteraf bezien is er dus geen sprake geweest van enige normschending.

5.10.

Het hof overweegt echter dat de gevorderde billijke schadevergoeding voortvloeit uit de aanzienlijke onzekerheid en frustratie die de betrokkene heeft moeten ervaren met betrekking tot het toedienen van gedwongen medicatie terwijl zijn vraag om nader onderzoek te doen naar zijn wilsbekwaamheid was afgewezen (geen toetsing van het wilsbekwaam verzet). Hierdoor was hij in spanning en onzekerheid of het terecht was of hij deze medicatie onder dwang moest innemen, dan wel dat hij zelf kon bepalen dat niet te willen, gezien zijn indringende wens om te leven zonder medicatie. Anders dan de rechtbank heeft geoordeeld en de Staat heeft gesteld, is het hof van oordeel dat deze spanning en frustratie gedurende de gehele periode van de machtiging voortduurde en niet slechts kan worden beperkt tot enkel de periode tot aan het moment van toediening van de dwangmedicatie. Juist de spanning en onzekerheid over het wilsbekwaam verzet waren in die periode voortdurend aanwezig. Gezien de psychische gesteldheid en kwetsbare situatie van de betrokkene kan hem naar oordeel van het hof bovendien niet worden tegengeworpen dat de betrokkene daarover op dat moment geen klacht heeft ingediend. Aan het feit dat de betrokkene geen gebruik heeft gemaakt van het klachtrecht kan dan ook niet het gevolg worden verbonden dat hij instemde met de medicatie-inname. Er was een machtiging tot het toedienen van verplichte zorg afgegeven. In dat kader kon naar het oordeel van het hof ook niet van deze kwetsbare betrokkene verwacht worden, ter behoud van enige rechten, dat hij verzet (formeel of feitelijk) zou tonen tegen de toediening van de medicatie.

5.11.

Het voorgaande betekent dat het hof aan de betrokkene een schadevergoeding zal toekennen voor de duur van de gehele periode waarin de betrokkene in spanning en onzekerheid heeft verkeerd over zijn wilsbekwaam verzet gedurende de verleende machtiging. Deze periode duurde vanaf 13 juli 2021 tot 27 december 2021, en komt neer op een totaal van 167 dagen. Het hof acht een dagvergoeding van € 10,- een billijke immateriële schadevergoeding, mede gezien de aard van de beslissing in combinatie met de (psychische) kwetsbaarheid van de betrokkene. De door de Staat te betalen schadevergoeding aan betrokkene bedraagt dan in totaal € 1.670,-. De gevorderde wettelijke rente wordt afgewezen.

5.12.

Ten aanzien van de proceskosten veroordeling overweegt het hof als volgt. Het hof ziet in deze procedure geen aanleiding om de Staat te veroordelen in de proceskosten. Het hof zal de proceskosten gelet op de aard van de procedure compenseren, in die zin dat ieder der partijen de eigen kosten draagt. Het hof zal tenslotte het verzoek ten aanzien van de last tot toevoeging afwijzen. Het hof is van oordeel dat er geen belang meer is bij dit verzoek nu – zoals ter zitting is gebleken – de toevoeging reeds is verleend.

5.13.

Dit alles leidt tot de volgende beslissing.

6. De beslissing

Het hof:

vernietigt de beschikking van de rechtbank Den Haag van 13 september 2022, en opnieuw beschikkende:

veroordeelt de Staat tot betaling van een bedrag van € 1.670,- aan de betrokkene;

wijs het meer of anders verzochte af.

Deze beschikking is gegeven door mrs. M.J. van Cleef-Metsaars, H.J.M. Smid-Verhage en A. Zonneveld, bijgestaan door mr. R.T. Goede als griffier en is op 22 mei 2024 uitgesproken in het openbaar in tegenwoordigheid van de griffier.
